

Broj: 01/14-02-358/25-2
Sarajevo, 10.02.2025.godine

POZIV

Na osnovu člana 49. kao i člana 50. stav 4., a u vezi sa članom 69. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, kao i zaključka usvojenog na 28. redovnoj sjednici Odbora za ekonomsku i finansijsku politiku Predstavničkog doma održanoj 04.02.2025. godine, a povodom Inicijative koju je pokrenuo gosp. Almedin Aliefendić – zastupnik u Predstavničkom domu, **zakazujem Tematsku sjednicu Odbora za ekonomsku i finansijsku politiku u saradnji sa predsjedavajućim Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH gosp. Draganom Miokovićem o temi: “Fiskalna reforma u Federaciji BiH”.**

Tematska sjednica će se održati u utorak, 25.02.2025. godine sa početkom u 10.00 sati, u Amfiteatru Parlamenta Federacije BiH, u ulici Hamdije Kreševljakovića broj 3, 71000 Sarajevo.

Izjave za medije biti će upriličene u 9.45 sati.

Svoje učešće na Tematskoj sjednici možete potvrditi najkasnije do 24.02.2025. godine na e-mail: almedina.bulic@parlamentfbih.gov.ba ili na kontakt telefon 033 246 - 643.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA

Admir Čavalić

Dostaviti:

- članovima Odbora za ekonomsku i finansijsku politiku Predstavničkog doma
- predsjedavajućem Predstavničkog doma
- potpredsjedavajućoj Predstavničkog doma
- potpredsjedavajućem Predstavničkog doma
- zastupnicima Predstavničkog doma Parlamenta FBiH
- sekretaru Predstavničkog doma

11-02-2025 op: kuriri e-mail / fax / post

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE
PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM
Odbor za ekonomsku i finansijsku politiku

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
PARLIAMENT OF THE FEDERATION
HOUSE OF REPRESENTATIVES

- v.d. sekretaru Doma naroda
- Vladi Federacije BiH
- Federalnom ministarstvu finansija
- Ekonomsko – socijalnom vijeću FBiH
- Savezu samostalnih sindikata BiH
- Udruženju poslodavaca FBiH
- Federalnoj novinskoj agenciji, FENA
- Službi za zajedničke poslove organa i tijela Federacije BiH
- računovodstvu
- recepciji
- a/a.

ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Tematika sjednica

Tema: Fiskalna reforma u Federaciji BiH

Datum: 25. februar 2025. godine

Vrijeme: 10:00 sati

DNEVNI RED

1. Otvaranje sjednice i uvodne napomene:

- predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH gosp. Dragan Mioković (10 minuta)
- Predsjednik Odbora za ekonomsku i finansijsku politiku gosp. Admir Čavalić (10 minuta)

2. **Predstavljanje inicijative** – Almedin Aliefendić, predlagač inicijative (10 minuta)

3. **Izlaganje Vlade Federacije BiH** - Premijer Vlade FBiH (15 minuta)

4. **Izlaganje Ekonomsko-socijalnog vijeća** - Predsjednik ESV (15 minuta)

5. **Stav Saveza samostalnih sindikata BiH** - Predstavnik SSS BiH (15 minuta)

6. **Stav Udruženja poslodavaca FBiH** - Predstavnik UP FBiH (15 minuta)

7. **Mišljenje akademske zajednice** (15 minuta)

8. **Opća rasprava** - Zastupnici i ostali učesnici

9. **Predlaganje zaključaka** - Odbor za ekonomsku i finansijsku politiku

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Sjednica će rezultirati usvajanjem zaključaka, preporuka i smjernica za provedbu fiskalne reforme u Federaciji BiH.

NAPOMENA

Molimo sve učesnike da se striktno pridržavaju predviđenog vremena izlaganja kako bi se osigurala efikasnost sjednice.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Parlament Federacije BiH
Zastupnički dom
Almedin Aliefendić, zastupnik
Sarajevo, 22.1.2025. godine

n/r predsjedavajući gosp. Dragan Mioković

Predmet: Dostavljanje materijala za tematsku sjednicu „Fiskalna reforma u Federaciji BiH“

Poštovani,

U vezi sa aktom broj 01-02-13/25 od 3.1.2025. godine, dostavljam Vam u prilogu materijal za tematsku sjednicu pod nazivom „Fiskalna reforma u Federaciji BiH“.

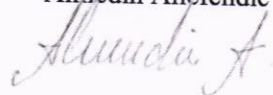
Molim Vas da navedeni materijal dostavite Odboru za ekonomsku i finansijsku politiku, kako bi isti bio razmotren u okviru priprema za sjednicu.

Za sve dodatne informacije stojim na raspolaganju.

S poštovanjem,

Zastupnik:

Almedin Aliefendić

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE**

PRIJEDLOG

**FISKALNA REFORMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE
MATERIJAL ZA SJEDNICU**

Sarajevo, februar 2025.godine

UVOD U MATERIJAL ZA TEMATSKU SJEDNICU NA TEMU FISKALNE REFORME U FEDERACIJI BIH

Na osnovu člana 11. i 98. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24), kojim se uređuje pravo zastupnika da pokreću inicijative od značaja za narode i građane Federacije, predloženo je održavanje hitne tematske sjednice na temu „Fiskalna reforma u Federaciji BiH“.

Razlozi za održavanje sjednice

Odluka Vlade Federacije BiH o povećanju minimalne neto plaće na 1.000 KM izazvala je reakcije ključnih društveno-ekonomskih aktera. Udruženje poslodavaca Federacije BiH izrazilo je zabrinutost da ovakva odluka, donesena bez sveobuhvatnog socijalnog dijaloga i pratećih mjera, može uzrokovati masovna otpuštanja, smanjenje investicija i dugoročne ekonomske poteškoće. Minimalna bruto plata u FBiH trenutno iznosi oko 1.744 KM, što trošak rada čini daleko većim u odnosu na neke evropske, dosta razvijenije ekonomije (Češka, Mađarska, Rumunija, Bugarska i slično).

S druge strane, više od 200.000 radnika u Federaciji BiH trenutno prima plaću nižu od 1.000 KM neto, što ih suočava s ozbiljnim egzistencijalnim izazovima. Istovremeno, postoji značajan disbalans između niskih primanja radnika u pojedinim preduzećima i visokih primanja rukovodećih kadrova, što dodatno produbljuje socijalnu nejednakost. Takva situacija zahtijeva hitno institucionalno djelovanje kako bi se osigurao balans između prava radnika na dostojanstvenu egzistenciju i očuvanja ekonomske stabilnosti.

Ciljevi sjednice

1. Razmatranje efekata odluke o povećanju minimalne plaće na poslodavce, radnike i ukupnu ekonomsku stabilnost u FBiH.
2. Analiza mogućih fiskalnih reformi, uključujući smanjenje opterećenja na plaće putem nižih stopa doprinosa i poreza, što bi olakšalo poslovanje poslodavaca.
3. Unapređenje standarda radnika kroz pravične plaće, osiguranje radnih mjesta i zaštitu njihovih prava.
4. Postizanje kompromisa između vlasti, poslodavaca i sindikata kroz intenzivniji i strukturiraniji socijalni dijalog.
5. Definisanje plana fiskalne reforme sa preciznim rokovima i nosiocima aktivnosti na izradi i donošenju zakonskih rješenja.

Organizacija ove tematske sjednice predstavlja nužan korak ka pronalaženju održivih rješenja koja će zadovoljiti interese svih uključenih strana. Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH ima obavezu preuzeti proaktivnu ulogu u rješavanju ovih izazova i kreiranju politika koje će omogućiti socijalnu pravdu, ekonomsku stabilnost i društveni razvoj. Nadamo se konstruktivnom dijalogu i usvajanju kvalitetnih rješenja za dalji napredak i reformu fiskalnog sistema Federacije BiH. Dijalog unutar parlamenta, sa svim akterima, nema alternativu.

FISKALNE REFORME U FEDERACIJI BIH

Fiskalna politika predstavlja ključni instrument kojim vlade upravljaju ekonomskim aktivnostima, osiguravajući makroekonomsku stabilnost i podršku održivom ekonomskom rastu. U kontekstu Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH), fiskalne reforme su od suštinskog značaja za unapređenje efikasnosti javnih finansija, poboljšanje poslovnog okruženja i povećanje konkurentnosti ekonomije.

Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, bruto domaći proizvod (BDP) FBiH za treće tromjesečje 2024. godine, prema prvoj procjeni, realno je veći za 2,2% u odnosu na isto tromjesečje 2023. godine. Ovaj rast ukazuje na postepeni oporavak ekonomije, ali i na potrebu za daljnjim reformama kako bi se osigurala dugoročna stabilnost.

Industrijska proizvodnja, kao značajan segment ekonomije, zabilježila je rast od 0,3% u novembru 2024. godine u odnosu na prethodni mjesec, dok je u poređenju s novembrom 2023. godine povećana za 1,5%. Ovi podaci sugeriraju umjereni rast industrijskog sektora, ali i potrebu za dodatnim poticajima kako bi se povećala produktivnost i konkurentnost.

Na tržištu rada, prema Anketi o radnoj snazi za treći kvartal 2024. godine, došlo je do povećanja broja zaposlenih za 4,7% i smanjenja broja nezaposlenih za 3,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Iako ovi pokazatelji ukazuju na pozitivne trendove, stopa nezaposlenosti i dalje ostaje visoka, posebno među mladima, što zahtijeva ciljne mjere za poboljšanje zapošljavanja.

Potreba za fiskalnim reformama

Uprkos pozitivnim makroekonomskim pokazateljima, FBiH se suočava s izazovima kao što su visoka stopa nezaposlenosti, posebno među mladima, te potreba za unapređenjem poslovnog okruženja kako bi se privukle strane investicije. Prema podacima Agencije za statistiku BiH, stopa nezaposlenosti u drugom kvartalu 2023. godine iznosila je 13,1%, dok je stopa nezaposlenosti mladih bila znatno viša.

Fiskalne reforme trebale bi obuhvatiti racionalizaciju javne potrošnje, unapređenje poreznog sistema s ciljem pravednije raspodjele fiskalnog opterećenja, te povećanje transparentnosti i odgovornosti u upravljanju javnim sredstvima. Poseban fokus treba biti na smanjenju sive ekonomije, koja prema procjenama čini značajan udio u ukupnoj ekonomiji BiH, te na jačanju kapaciteta poreznih organa za efikasniju naplatu poreza.

Zaključak

Fiskalne reforme u FBiH predstavljaju imperativ za postizanje održivog ekonomskog rasta, smanjenje nezaposlenosti i poboljšanje životnog standarda građana. Kroz sveobuhvatne i dobro osmišljene reforme, uz uvažavanje specifičnosti domaće ekonomije i društva, moguće je stvoriti stabilan i predvidiv fiskalni okvir koji će podstaći investicije, inovacije i konkurentnost na domaćem i međunarodnom tržištu.

Odluka Vlade Federacije BiH o minimalnoj neto plaći od 1.000 KM

Pitanje minimalne plaće predstavlja jedno od ključnih socijalno-ekonomskih pitanja u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH). Odluka Vlade FBiH o povećanju minimalne plaće na 1000 KM, koja je stupila na snagu početkom tekuće godine, izazvala je značajnu pažnju stručne i šire javnosti, kao i različite reakcije među privrednicima, sindikatima i ekonomskim stručnjacima.

Cilj ove odluke, prema zvaničnim izjavama Vlade FBiH, jeste poboljšanje životnog standarda zaposlenih s najnižim primanjima, smanjenje socijalnih nejednakosti te jačanje domaće potrošnje kao faktora ekonomskog rasta. Međutim, povećanje minimalne plaće ima i šire implikacije na fiskalnu stabilnost, poslovno okruženje i tržište rada, što je izazvalo različite stavove među ključnim dionicima.

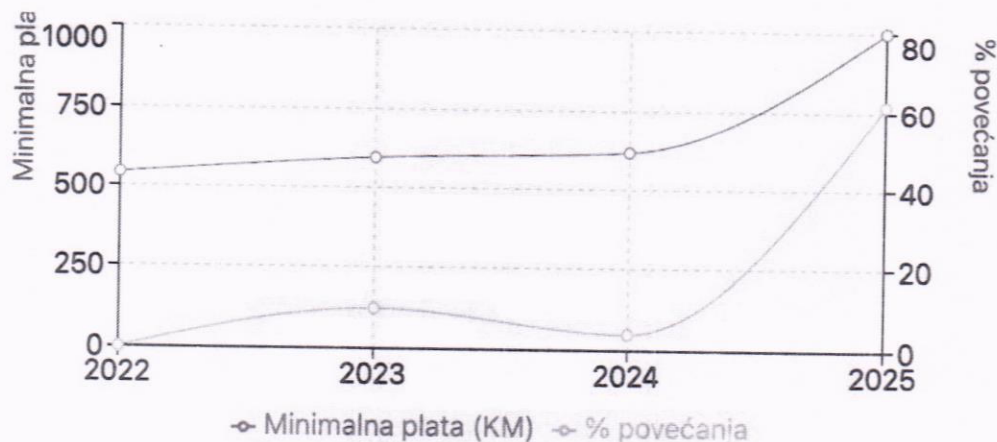
Makroekonomski okvir i kontekst

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, prosječna plaća u FBiH u trećem kvartalu 2024. godine iznosila je cca 1.400 KM, dok su najniže plaće zabilježene u sektorima trgovine, ugostiteljstva i tekstilne industrije. S druge strane, inflacija dodatno je ugrozila kupovnu moć stanovništva s najnižim primanjima.

Analize ekonomskih stručnjaka ukazuju na to da povećanje minimalne plaće može doprinijeti ublažavanju negativnih posljedica inflacije, ali istovremeno može izazvati pritisak na poslovne subjekte, posebno one u sektorima s niskim profitnim maržama. Privredna komora FBiH upozorila je da bi povećanje minimalnih plaća moglo rezultirati povećanjem troškova poslovanja, potencijalnim smanjenjem radnih mjesta i rastom neformalne ekonomije, ukoliko ne bude praćeno odgovarajućim olakšicama za poslodavce. U posljednjih nekoliko godina u FBiH je minimalna plaća rasla shodno ranije utvrđenom metodološkom okviru, a što je prikazano na slici 1.1.

Slika 1.1. Rast minimalne plate u FBiH

Rast minimalne plate 2022-2025

Godina	Minimalna plata (KM)	Povećanje %
2022	543	0%
2023	596	9.8%
2024	619	3.9%
2025	1000	61.6%

Odlukom Vlade FBiH o iznosu najniže plaće za 2025. godinu ("Službene novine FBiH", broj: 10/24, u nastavku: Odluka), minimalna plaća je imala najviši rast od ranijih godina od 61.6%.

Reakcije privrede

Privredni sektor je ovu odluku ocijenio kontroverznom. Prema stavovima Udruženja poslodavaca FBiH, povećanje minimalne plaće bez adekvatnih fiskalnih reformi, kao što su smanjenje doprinosa i poreza na dohodak, predstavlja dodatno opterećenje za preduzeća. Posebno su pogođeni mali i srednji poduzetnici koji čine okosnicu domaće ekonomije i koji se već suočavaju s visokim troškovima energije, sirovina i logistike.

Istovremeno, pojedine kompanije u sektorima poput IT industrije, proizvodnje i usluga nisu izrazile značajnije protivljenje ovoj mjeri, naglašavajući da su njihove prosječne plaće već iznad minimalne. Međutim, u sektorima poput trgovine i ugostiteljstva postoji bojazan da će povećanje minimalne plaće dovesti do zatvaranja pojedinih preduzeća i otpuštanja radnika.

Reakcije sindikata

Sindikati su odluku Vlade FBiH ocijenili pozitivnom, smatrajući je ključnim korakom ka zaštiti radnika i dostojanstvenijim uslovima rada. Savez samostalnih sindikata BiH posebno je istakao da povećanje minimalne plaće nije samo ekonomsko, već i socijalno pitanje, jer direktno utiče na poboljšanje kvaliteta života radnika i njihovih porodica.

Međutim, sindikati su upozorili da povećanje minimalne plaće mora biti praćeno dodatnim mjerama, poput pooštavanja kontrole isplata plaća, jačanja inspekcijskog nadzora i smanjenja doprinosa, kako bi se spriječile zloupotrebe i osiguralo da radnici zaista primaju zakonski određene iznose.

Mišljenja stručne javnosti

Ekonomski analitičari imaju podijeljene stavove o ovoj odluci. Dok jedni smatraju da je povećanje minimalne plaće nužno za očuvanje socijalne kohezije i podsticanje domaće potrošnje, drugi upozoravaju na moguće negativne posljedice, poput rasta sive ekonomije i smanjenja formalnog zapošljavanja.

Stručna javnost također naglašava da povećanje minimalne plaće mora biti dio šire fiskalne reforme koja uključuje rasterećenje privrede, unapređenje poslovnog okruženja i jačanje socijalnih programa za najugroženije kategorije stanovništva. Također, ističe se potreba za preciznijim statističkim podacima i praćenjem efekata ove mjere na tržištu rada.

Zaključak

Odluka o povećanju minimalne plaće na 1000 KM predstavlja važan korak ka unapređenju socijalno-ekonomskog položaja radnika u FBiH, ali istovremeno otvara brojna pitanja o njenim dugoročnim posljedicama na privredu i tržište rada. Stoga je ključno da se ova mjera sagleda u širem kontekstu fiskalnih reformi i strategija za održivi ekonomski razvoj.

Predstojeća tematska sjednica Parlamenta FBiH pruža priliku za otvoreni dijalog između svih relevantnih dionika, kako bi se osigurala efikasna implementacija ove mjere uz minimiziranje njenih negativnih efekata i maksimiziranje koristi za društvo u cjelini.

Prijedlozi mogućih rješenja:

1. Analiza predloženog Zakona o izmjeni Zakona o porezu na dohodak

Pregled predloženih izmjena

Predložena izmjena Zakona o porezu na dohodak usmjerena je na povećanje neoporezivog dijela dohotka sa 3.600 KM na 7.200 KM. Ova izmjena ima za cilj smanjiti porezno opterećenje građana, posebno onih s nižim primanjima, te potaknuti povećanje potrošnje.

Ključne odredbe

Dvostruko povećanje neoporezivog dijela dohotka značajno će utjecati na smanjenje poreznog obveze za većinu poreznih obveznika. U obrazloženju se navodi da je ova izmjena motivirana povećanjem minimalne plaće, kako bi se ublažile posljedice tog povećanja na standard građana.

Pozitivni učinci

Građani će imati više novca na raspolaganju za osobnu potrošnju, što može potaknuti ekonomski rast. Ova mjera može doprinijeti smanjenju nejednakosti u raspodjeli dohotka, jer će najveće koristi imati građani s nižim primanjima. Povećana potrošnja može pozitivno uticati na ekonomsku aktivnost.

Potencijalni negativni učinci i pitanja

Povećanje neoporezivog dijela dohotka može dovesti do smanjenja poreznih prihoda, što bi moglo ugroziti finansiranje javnih usluga. Iako će ova mjera najviše koristiti građanima s nižim primanjima, potrebno je analizirati kako će uticati na različite društvene skupine. Postoji mogućnost da povećanje neoporezivog dijela dohotka smanji motivaciju za rad kod nekih osoba, posebno onih s nižim obrazovanjem. Povećana potrošnja može dovesti do rasta cijena, posebno ako postoje uska grla u proizvodnji.

Preporuke za daljnju analizu

Potrebno je procijeniti ukupni utjecaj ove izmjene na proračunske prihode i rashode, te analizirati moguće kompenzacijske mjere. Treba procijeniti kako će ova mjera utjecati na različite socijalne skupine, s posebnim fokusom na najsiromašnije. Potrebno je analizirati potencijalne negativne učinke na motivaciju za rad i sudjelovanje na tržištu rada. Korisno je usporediti ovu mjeru s iskustvima drugih zemalja koje su provodile slične reforme. Potrebno je procijeniti dugoročne učinke ove mjere na ekonomski rast, zaposlenost i socijalnu koheziju.

Zaključak

Predložena izmjena Zakona o porezu na dohodak ima potencijal da pozitivno utječe na životni standard građana s nižim primanjima. Međutim, potrebno je pažljivo analizirati potencijalne negativne učinke i provesti sveobuhvatnu procjenu kako bi se osiguralo da ova mjera doprinese dugoročnom prosperitetu zemlje.

2. Analiza predloženog Zakona o izmjenama Zakona o doprinosima

Pregled predloženih izmjena

Predloženi zakon o izmjenama Zakona o doprinosima ima za cilj smanjenje stopa doprinosa koje poslodavci plaćaju, a sve u kontekstu povećanja minimalne plaće i potrebe za rasterećenjem poslovnog sektora.

Ključne izmjene uključuju

Ovo ukida određene stope doprinosa koje su se obračunavale na osnovicu na teret poslodavaca. Smanjuju se stope doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje za nezaposlenost.

Ciljevi predloženih izmjena

Smanjenjem stopa doprinosa, poslodavci bi imali manje troškove po zaposlenom, što bi trebalo da podstakne zapošljavanje i smanji sivi sektor. Smanjenje troškova rada bi trebalo da poveća konkurentnost domaćih proizvoda i usluga na međunarodnom tržištu. Smanjenje doprinosa je predloženo kao mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica povećanja minimalne plaće.

Argumenti u obrazloženju

Obrazloženje detaljno opisuje kako je povećanje minimalne plaće dovelo do značajnog povećanja troškova poslodavaca i javnih prihoda. Naglašava se da je potrebno rasteretiti poslodavce kako bi se spriječilo otpuštanje radnika, usporavanje privrede i rast cijena. Iako se predlaže smanjenje poreza i doprinosa za poslodavce, tvrdi se da će ukupni javni prihodi i dalje rasti zbog povećanja plaća. Naglašava se da predložene izmjene neće zahtijevati veće promjene u postojećem sistemu.

Prednosti predloženog zakona

Ovo bi moglo dovesti do očuvanja radnih mjesta i poticanja zapošljavanja. Smanjenje troškova rada bi trebalo da poveća konkurentnost domaćih proizvoda i usluga na međunarodnom tržištu. Smanjenje doprinosa je predloženo kao mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica povećanja minimalne plaće.

Potencijalni nedostaci i pitanja

Smanjenje stopa doprinosa može imati negativan utjecaj na javne finansije, posebno na finansiranje penzijskog i zdravstvenog sistema. Potrebno je procijeniti kako će predložene izmjene uticati na različite društvene grupe, posebno na one s najnižim primanjima. Postoje li i druge mjere koje bi se mogle poduzeti za ublažavanje posljedica povećanja minimalne plaće, kao što su subvencioniranje zapošljavanja ili smanjenje drugih poreza i taksi?

Preporuke za dalju analizu

Procijeniti dugoročne učinke predloženih izmjena na budžet, uključujući i moguće indirektne efekte. Analizirati kako će predložene izmjene uticati na različite društvene grupe, posebno na

one s najnižim primanjima. Proučiti iskustva drugih zemalja koje su provodile slične reforme. Razmotriti druge moguće mjere za ublažavanje posljedica povećanja minimalne plaće.

Zaključak

Predloženi zakon o izmjenama Zakona o doprinosima predstavlja jedan od mogućih odgovora na izazove koje je postavilo povećanje minimalne plaće. Međutim, prije donošenja konačne odluke potrebno je provesti detaljniju analizu kako bi se ocijenili svi potencijalni učinci ove mjere. Rasterećenje privrede trebalo bi da vodi povećanju akumulacije i poreske konkurentnosti privrede, povećava tražnju za radnom snagom i na taj način utiče na povećanje broja zaposlenih i smanjenje dugoročne nezaposlenosti. Rasterećenje privrede bi pozitivno djelovalo na domaće i strane investicije, a to bi svakako, smanjilo broj nezaposlenih.

3. Analiza i priprema fiskalnih reformi u FBiH

Fiskalne reforme u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) odnose se na promjene i prilagodbe u sistemu javnih finansija koje se provode kako bi se unaprijedila efikasnost, pravednost i održivost budžetskog sistema. Te reforme mogu obuhvatiti različite aspekte upravljanja javnim finansijama, uključujući poreznu politiku, javnu potrošnju, fiskalnu odgovornost i upravljanje dugom. Ključni elementi ovih reformi se odnose na:

Reforma poreznog sistema

Smanjenje poreskog opterećenja rada: Cilj je smanjiti postojeće opterećenje na plaće (prikazano na slici 1.2.) kroz smanjenje doprinosa za penzijsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti, čime bi se stimulisalo zapošljavanje i povećala formalizacija rada.

Slika 1.2. Stopa doprinosa u FBiH

Uvođenje novih poreza ili izmjena postojećih: Na primjer, reforma poreza na dohodak i dobit, povećanje ili smanjenje poreza na dodatu vrijednost (PDV) - na nivou države, ili uvođenje

poreza na imovinu. Borba protiv sive ekonomije: Uključuje mjere za suzbijanje rada na crno i povećanje poreske discipline.

Povećanje fiskalne odgovornosti

Uvođenje adekvatnijih pravila za kontrolu javnog duga i budžetskog deficita. Jačanje transparentnosti javne potrošnje kako bi porezni obveznici imali bolji uvid u to kako se troši novac iz budžeta.

Racionalizacija javne potrošnje

Optimizacija troškova javne administracije smanjenjem broja zaposlenih u javnom sektoru ili njihovim efektivnijim angažmanom. Stvaranje prioriteta za ulaganja u sektore koji potiču ekonomski rast (infrastruktura, obrazovanje, zdravstvo). Eliminacija ili smanjenje neefikasnih subvencija i drugih oblika troškova koji ne donose dugoročne koristi.

Jačanje sistema socijalne zaštite

Cilj je osigurati pravedniju raspodjelu socijalnih naknada tako da pomoć dobijaju oni kojima je najpotrebnija. Reformiranje penzijskog sistema kako bi bio dugoročno održiv.

Digitalizacija i modernizacija fiskalnog sistema

Uvođenje savremenih tehnologija za prikupljanje poreza i upravljanje javnim finansijama. Digitalizacija fiskalnih kasa i uvođenje online sistema za prijavu poreza, što olakšava poreskim obveznicima ispunjavanje obaveza.

Harmonizacija sa zakonodavstvom EU

Budući da BiH teži članstvu u Evropskoj uniji, fiskalne reforme često uključuju usklađivanje domaćih zakona s praksama EU, posebno u oblasti indirektnih poreza (npr. PDV-a).

Uspjeh ovih reformi zavisi od političke volje, efikasnosti implementacije i reakcije građana i privrede. Zbog toga je bitno da Zastupnički dom Parlamenta FBiH raspravlja u vezi navedenih i donese prigodne zaključke.

Zaključno razmatranje, Fiskalna reforma Federacije BiH

Fiskalna reforma predstavlja ključni prioritet za ostvarenje ekonomskog prosperiteta i socijalne pravde u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH). Trenutni izazovi, kao što su visoka stopa nezaposlenosti, neadekvatan poreski sistem i nedovoljna podrška privrednom sektoru, zahtijevaju sveobuhvatan pristup u oblikovanju i implementaciji fiskalnih politika. Ovo zaključno razmatranje sumira ključne aspekte i preporuke za buduće korake u reformi fiskalnog sistema.

Fiskalna reforma: Zašto je važna?

Svrha fiskalne reforme je uspostavljanje efikasnijeg i pravednijeg sistema upravljanja javnim finansijama, koji će istovremeno stimulisati ekonomski rast i poboljšati životni standard građana. Dosadašnje analize ukazuju na potrebu za modernizacijom postojećeg poreskog sistema, kako bi se smanjilo opterećenje na rad, povećala konkurentnost privrede i unaprijedila socijalna sigurnost.

Ključni problemi koji trenutno opterećuju fiskalni okvir u FBiH uključuju:

1. Trenutni nivo opterećenja na plaće destimuliše zapošljavanje, posebno u sektorima s niskim profitnim maržama.
2. Prema procjenama, značajan dio ekonomskih aktivnosti odvija se u neformalnom sektoru (siva ekonomija), što umanjuje javne prihode i narušava konkurenciju.
3. Postojeći sistem ne osigurava pravičnu raspodjelu poreskih obaveza među različitim kategorijama stanovništva i privrednih subjekata.

Ključni aspekti predložene reforme

1. Predloženo povećanje neoporezivog dijela dohotka sa 3.600 KM na 7.200 KM ima za cilj povećanje raspoloživog dohotka građana, što bi moglo stimulisati domaću potrošnju i smanjiti siromaštvo. Ovo povećanje takođe bi pružilo značajan podsticaj zaposlenima s nižim primanjima.
2. Smanjenje stopa doprinosa za penziona i zdravstveno osiguranje predviđeno je kao mjera za smanjenje troškova zapošljavanja. Ova inicijativa može podržati kreiranje novih radnih mjesta i povećanje formalnog zapošljavanja.
3. Fiskalne olakšice za mikro, mala i srednja preduzeća trebale bi biti prioritet, jer upravo ovi segmenti često imaju ključnu ulogu u generisanju novih radnih mjesta i inovacija.
4. Pojačanje inspekcijuskog nadzora, digitalizacija poreske uprave i jačanje kapaciteta poreskih organa neophodni su koraci za smanjenje obima neformalnih ekonomskih aktivnosti.
5. Veća transparentnost u upravljanju javnim sredstvima i osiguranje pravedne raspodjele socijalnih davanja doprinijet će smanjenju socijalnih nejednakosti.

Očekivani rezultati fiskalne reforme

Implementacija fiskalnih reformi u FBiH trebala bi donijeti brojne koristi, uključujući:

- Efikasniji poreski sistem i smanjenje sive ekonomije povećali bi prihode u budžetu, što bi omogućilo veća ulaganja u infrastrukturu, obrazovanje i zdravstvo.
- Smanjenje opterećenja na rad i poboljšanje poslovnog okruženja stimulisalo bi ulaganja i povećalo konkurentnost domaćih kompanija.
- Mjere za olakšavanje zapošljavanja, poput smanjenja doprinosa, doprinijele bi povećanju broja zaposlenih, posebno među mladima.
- Veći raspoloživi dohodak građana pozitivno bi uticao na kvalitet života i smanjenje siromaštva.

Preporuke za buduće korake

1. Konstruktivan dijalog između vlade, poslodavaca i sindikata ključan je za pronalaženje kompromisnih rješenja koja će zadovoljiti interese svih strana.
2. Kako bi se minimizirali negativni efekti, fiskalne reforme trebale bi se uvoditi postepeno, uz praćenje njihovih efekata i prilagođavanje mjera prema potrebi.
3. Poreske i inspeksijske institucije trebaju dobiti dodatnu podršku u vidu finansiranja i obuke, kako bi mogle efikasno provoditi reforme.
4. Informisanje građana o koristima fiskalnih reformi i njihovom doprinosu opštem dobru važno je za osiguranje šire podrške javnosti.

Zaključak

Fiskalna reforma je neizbježan korak za osiguranje dugoročne ekonomske stabilnosti i socijalne pravde u FBiH. Predložene mjere, ako budu implementirane na sveobuhvatan i transparentan način, mogu donijeti značajne koristi za građane, privredu i ukupnu društvenu zajednicu. Parlament Federacije BiH, kroz predstojeću tematsku sjednicu, ima priliku da preuzme liderstvo u ovom procesu, postavljajući temelje za budući ekonomski razvoj i bolji životni standard svih svojih građana.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Sjednica će rezultirati usvajanjem zaključaka, preporuka i smjernica za provedbu fiskalne reforme u Federaciji BiH. Navedenim će se obavezati Vlada FBiH da pod hitno poduzme niz aktivnih politika kako bi se riješila postojeća problematika. Za definisanje zaključaka i preporuka zadužuje se Odbor za ekonomsku i finansijsku politiku pri Zastupničkom domu Parlamenta FBiH.